

Τράπεζα Θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

GI_V_FIL_0_15609

ΘΕΜΑ 165^ο**ΟΜΑΔΑ Α****ΘΕΜΑ Α1**

1α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το πρόβλημα της σχέσης πνεύματος και ύλης λύνεται αν υποθέσουμε ότι δεν υπάρχουν δύο διαφορετικά είδη οντοτήτων, αλλά ένα. Τη θέση αυτή αποκαλούμε μονισμό.
2. Σύμφωνα με τον Μπέρκλεϋ «οτιδήποτε υπάρχει είναι στην ουσία πνευματικό». Τη θεωρία του Μπέρκλεϋ ασπάζονται οι περισσότεροι φιλόσοφοι και ο κοινός νους.
3. Την άποψη πως οτιδήποτε υπάρχει είναι υλικό υποστήριξαν στην αρχαιότητα οι ατομικοί και οι επικούρειοι φιλόσοφοι.
4. Οι ωφελμιστές φιλόσοφοι ενδιαφέρονται κυρίως για τις ηθικές αρχές που πρέπει να εφαρμόζονται σε όλες τις περιπτώσεις αδιαφορώντας για τους στόχους του ενός ή του άλλου ανθρώπου.
5. Αρκετοί φιλόσοφοι και ιστορικοί τέχνης έχουν προσπαθήσει να προσδιορίσουν κριτήρια της αισθητικής αξίας που έχουν οικουμενικό και διαχρονικό χαρακτήρα.

(μονάδες 10)

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των όρων: επιχείρημα, κατηγορίες (Καντ), ευδαιμονία (Αριστοτέλης).

(μονάδες 15)**1α**

1 – Σ, 2 – Σ, 3 – Λ, 4 – Λ, 5 – Σ

1β

Επιχείρημα: Είναι ένα είδος συλλογισμού που ξεκινά από προκείμενες προτάσεις και καταλήγει στην πρόταση την οποία θέλει κάποιος να υποστηρίξει.

Κατηγορίες (Καντ): Οι «καθαρές», αφηρημένες έννοιες, τις οποίες εκφράζουν οι βασικές νοητικές λειτουργίες.

Ευδαιμονία (Αριστοτέλης): Η πλήρης άνθιση της ανθρώπινης προσωπικότητας, η ολόπλευρη ενεργοποίηση των κυριότερων ανθρώπινων δυνατοτήτων – όχι απλώς αυτό που σήμερα αποκαλούμε ευτυχία, δηλαδή κάποια λιγότερο ή περισσότερο, παροδική και υποκειμενική ψυχική κατάσταση ευφορίας.

ΘΕΜΑ Α2

2α. Γιατί ο Ντεκάρτ χαρακτηρίζεται ως δυϊστής; Να τεκμηριώσετε σύντομα την απάντησή σας.

(μονάδες 12)

2β. Συμφωνείτε με την άποψη ότι τα κίνητρα της ανθρώπινης συμπεριφοράς είναι καθαρά εγωιστικά; Να τεκμηριώσετε σύντομα την απάντησή σας.

(μονάδες 13)

2α

α) Ο Ντεκάρτ πίστευε ότι το επιχείρημα «σκέφτομαι άρα υπάρχω» του προσφέρει απόλυτη βεβαιότητα. Σύμφωνα με τη θεωρία του, που περιγράφεται ως δυϊσμός και ως θεωρία αλληλεπίδρασης, κάθε άνθρωπος απαρτίζεται από δύο οντότητες, από το πνεύμα, του οποίου η ουσία είναι η σκέψη, και από το υλικό σώμα, του οποίου η ουσία είναι η έκταση. Το πνεύμα αλληλεπιδρά με το σώμα μέσω της επίφυσης (κωναρίου), ενός αδένου στο κέντρο του εγκεφάλου. Μέσω αυτού του αδένου διαβιβάζονται προς το πνεύμα τα ερεθίσματα που δέχεται το σώμα μας από το εξωτερικό περιβάλλον και, αντιστρόφως, μέσω αυτού του αδένου διαβιβάζονται στο σώμα οι εντολές που δίνουν ο νους και η βούλησή μας, για να κινηθούν τα μέλη μας.

β) Ακόμη κι αν δεν μπορεί να αποκλειστεί ο ρόλος του εγωιστικού στοιχείου στον καθορισμό της συμπεριφοράς μας, το εγωιστικό στοιχείο δεν είναι ίσως το κυρίαρχο και οπωσδήποτε δεν αποκλείει τη δυνατότητα ηθικής πράξης. Σημασία έχει τελικά η ίδια η δυνατότητα αλτρουιστικής συμπεριφοράς, που μας κάνει να εγκαταλείψουμε το στενά εννοούμενο συμφέρον μας και μάλιστα να διακινδυνεύουμε τη ζωή μας, αν χρειαστεί, για το καλό των άλλων. Δεν πρέπει επομένως να μας απασχολεί ένα ενδεχόμενο βαθύτερο εγωιστικό κίνητρο, γιατί στην κοινωνική συμβίωση μετρούν οι φανερές πράξεις και οι προθέσεις μας, που εκδηλώνονται μέσα από τις επιλογές μας.